

Tieteessä tapahtuu -lehti kokoaa yhteen eri tieteenalat. Se on foorumi ajankohtaisille ja yleis-
tajuksille tiedeartikkeleille sekä keskustelulle tieteestä ja tiede-
politiikasta.

TOIMITUS

Päätoimittaja: Ilari Hetemäki
Toimitussihteeri (kirja-arvostelut,
ilmoitukset): Tiina Kaarela
Ulkoasun suunnittelu: Camilla
Pentti

Snellmaninkatu 13,
00170 Helsinki
Puh. (09) 228 69 227
tieteessatapahtuu@tsv.fi

TOIMITUSNEUVOSTO

Professori (emeritus) Leif C.
Andersson, filosofian tohto-
ri Katja Bargum, päätoimittaja
Ilari Hetemäki, professori Peter
Johansson, dosentti Tuija Laine,
yliopistonlehtori Nelli Piattoeva,
toiminnanjohtaja Lea Rynänen-
Karjalainen ja dosentti Leena
Suurpää (pj.).

OSOITTEENMUUTOKSET JA TILAUKSET

tilaukset@tsv.fi
Puh. (09) 228 69 254

JULKAISIJA

Tieteellisten seurain
valtuuskunta
Painos 7 200 kpl
Ilmestyy 6 kertaa vuodessa
36. vuosikerta
Lehdestä ilmestyy myös
verkkoversio:
www.tieteessatapahtuu.fi

Seuraava numero ilmestyy tou-
kokuun alkupuolella. Julkaisem-
me siinä tapahtumatietoja, jotka
on lähetetty viimeistään 9.4.2018
osoitteeseen: toimitussihteeri@
tieteessatapahtuu.fi

ILMOITUKSET

1/1 takakansi 550 € (4-v.)
Takakannen sisäsivu 480 € (4-v.)
Sisäsivut (4-v.) 540 €
1/1 (mv) 480 €
1/2 sivu (mv) 280 €
Myynti: puh. 0400 467 195 tai
ilmoitukset@tieteessatapahtuu.fi

ISSN 0781-7916 (painettu)
ISSN 1239-6540 (verkkolehti)

Painotalo Plus Digital,
Lahti 2018.

PÄÄKIRJOITUS

TIETEELLISET SEURAT TIETEEN JA TIEDEYHTEISÖN KEHITTÄJINÄ

Tieteellisten seurain valtuuskunta (TSV) on merkittävä ja riippu-
maton asiantuntijaelin tieteenharjoittamista ja tiedepolitiikkaa
koskevista asioista. Valtuuskunnan muodostavat lähes 280 tie-
teellistä seuraa ja neljä tiedeakatemiaa, jotka yhdessä edustavat laajaa
tieteellistä asiantuntemusta kaikilta tieteenaloilta. Yhtä tieteellisen seu-
ran prototyyppiä ei ole olemassa, mutta valtuuskunnan jäsenyys perus-
tuu seuran monipuoliseen, pitkäjänteiseen ja aktiiviseen tieteelliseen toi-
mintaan, oman tieteenalan tai monitieteisen toiminnan edistämiseen,
tiedeviestintään ja tieteen valistustyöhön. Seuroissa kohtaavat ammat-
titutkijat ja tieteen harrastajat, mikä tekee tieteellisistä seuroista korkea-
tasoisia tieteellisen toiminnan lisäksi tärkeitä toimijoita tieteen yleista-
juistamisessa ja kansalaisvaikuttamisessa.

Tieteellisiä seuroja on perustettu Suomessa 1700-luvulta lähtien ja
syntyy edelleenkin. Vanhin yhä toimiva valtuuskunnan jäsenseura on
vuonna 1821 perustettu Societas pro Fauna et Flora Fennica. Nuorim-
mat jäsenseurat ovat vuonna 2011 perustetut Suomalaisen kuoleman-
tutkimuksen seura ja Suomen patristinen seura. Nuorimmista seuroista
useat ovat tieteenalaltaan erikoistuneimpia tai tieteenaloja yhdistäviä.
Tämä lienee yksi tieteen kehittymisen ilmenemismuoto: syntyy sekä uu-
sia tutkimusaloja että metodologisia lähestymistapoja. Tällöinkin tutki-
joiden ja asian harrastajien verkostoitumista ja yhteistyötä sekä moni-
puolisia vaikuttamismahdollisuuksia yhteiskunnassa pidetään tärkeänä
edellytyksenä tutkimuksen edistymiselle.

Osa tieteellisistä seuroista pohtii kuitenkin huolestuneena olemassa-
olonsa edellytyksiä – jäsenmäärät laskevat, uusien jäsenten ja toimihen-
kilöiden löytäminen on vähintäänkin haasteellista, avoimen julkaisemi-
sen lisääntymisen myötä julkaisuista tähän asti saadut tulot pienenevät
ja rahapula vaivaa. Avoin julkaiseminen ja sen edistäminen ovat kuitenkin
oleellinen osa tieteellisten seurojen, tieteen ja tiedeyhteisön avoimuut-
ta, kysymysten ja ratkaisujen löytämistä ja tieteen laajempaa kehitystä.
Siksi esimerkiksi yhteisymmärryksen löytäminen tieteellisten lehtien ra-
hoitusmallista on ensiarvoisen tärkeää. Tieteellisten seurojen julkaisu-
toiminta on oleellinen osa tieteellistä julkaisemista, ja ilman kotimaista
julkaisuutoimintaa kotimainen tiede voi muuttua hyvin kapea-alaiseksi ja
pahimmassa tapauksessa näivettyä, tapahtui julkaisuutoiminta kenen toi-
mesta ja millä kielellä tahansa.

TSV on valmistellut uutta strategiaansa vuosille 2019–23. Valtuuskunnan laissa määritellyt tehtävät tieteellisen yhteisön yhteistyön ja toimintaedellytysten tukemisesta, tieteellisen tiedonvälityksen ja tutkimustiedon tunnetuksi tekemisen edistämisestä on todettu edelleenkin tärkeiksi eikä niiden muuttamiseen ole nähty tarvetta. Jäsenseurojen palaute on ollut yhtäläistä siinä, että valtuuskunta ja jäsenseurat tekevät pienillä resursseilla tehokkaasti tieteen ja tiedeyhteisön kannalta tärkeää työtä tieteen ja yhteiskunnan välisenä sillanrakentajana.

Strategiaprosessissa on pohdittu valtuuskunnan ja tieteellisten seurojen roolia tiedeyhteisön jäseninä ja mietitty, ketkä ovat valtuuskunnan tärkeimpiä, strategisia kumppaneita. Tieteentekijän kannalta tiedeyhteisössä on ainakin kolme näkökulmaa: yliopistojen tehtävänä on tutkimus ja koulutus, tiedekatemit korostavat rooliaan huippututkijoiden yhteisönä, joka tuottaa muun muassa tiedeneuvontaa, sekä tieteelliset seurukset, jotka mahdollistavat tieteestä keskustelemisen vapaasti ilman yliopistojen organisaatio- ja rahoitusraameja. Näin samalla tieteentekijällä voi olla kolme yhteisöä, joista jokaisella on oma tehtävänsä mutta kaikilla yhteinen tavoite – ylläpitää ja uudistaa tiedettä, olla tieteen ääni ja kuva sekä kertoa eri tavoin tieteen merkityksestä yhteiskunnassa.

TSV:n hallitus on päättänyt jakaa vuonna 1999 perustetusta Alfred Kordelinin säätiön Tieteellisten seurojen valtuuskunnan 100-vuotisrahastosta apurahojen sijaan palkinto tai palkintoja monipuolisesti aktiivisille tieteellisille seuroille tai tiedeseura-aktiiveille. Palkinto myönnettiin ensimmäisen kerran valtuuskunnan kevätkokouksen yhteydessä 12.3.2018 Eurooppalaisen filosofian seuralle. Se edustaa perinteistä seuraa, joka toimii esimerkillisesti laajalla tieteenalalla, jolla on yhteiskunnallista kiinnostavuutta. Seura on toiminut avoimen julkaisemisen ja tiedeviestinnän pioneerinä. Se huolehtii myös tiedekasvatuksesta ja järjestää säännöllisesti filosofiaa käsitteleviä yleisötilaisuuksia sekä lapsille että aikuisille.

TSV:n Kordelinin tiedepalkinnon halutaan olevan kannustus kaikille jäsenseuroillemme ja koko tiedeyhteisölle pyyteettömästä työstä sekä pyrkimyksestä kertoa tieteen tuloksista, huolenaiheista ja uusista kysymyksistä. Tieteelliset seurukset voivat olla tieteentekijälle ja tieteestä kiinnostuneelle kanava saada mahdollisimman monipuolisesti tutkittua tietoa ja luotettavia kontakteja sekä jakaa ja testata omia ajatuksia. Ne ovat kohtaamisen ja vuorovaikutuksen paikkoja tutkijanuran eri vaiheissa oleville mutta samalla myös oleellinen ja liian vähän arvostettu osa tieteen kansalaisvaikuttamista.

LEA RYNNÄNEN-KARJALAINEN

Kirjoittaja on Tieteellisten seurojen valtuuskunnan toiminnanjohtaja.

Kuva: Varpu Heiskanen.

”Tieteelliset seurukset voivat olla tieteentekijälle ja tieteestä kiinnostuneelle kanava saada mahdollisimman monipuolisesti tutkittua tietoa ja luotettavia kontakteja sekä jakaa ja testata omia ajatuksia.”